

על המוקד

איום דאעש על ישראל - האתגר ודרכי ההתמודדות מולו - הערכת מצב נכון לחודש ינואר 2016¹

הנחות עבודה

1. ה"אויב הרחוק" וישראל מהווים יעד מרכזי עבור הג'יהאד הגלובלי ובכלל זה דאעש.
2. "המצוקה (יחסית) האסטרטגית" של דאעש בסוריה ועיראק תשפיע על התנהלותו בזירה הבינלאומית.
3. דאעש אימץ את דפוסי הפעולה של הג'יהאד הגלובלי אל מול ה"אויב הרחוק" באמצעות שילוב מגויסים מקומיים (מהמערב) לביצוע פיגועים במדינתם לצד מתן מעטפת תכנונית ומסייעת מצד הארגון.
4. דאעש ממקד מאמץ לבצע פיגועים כנגד המדינות החברות בקואליציה הפועלת מולו בעיראק ובסוריה. מסרי הארגון כוללים עידוד לגיוס לפעולה, איום גלוי על המדינות ולקחת אחריות על פעולות שבוצעו.
5. הגיוס לדאעש, תהליך הרדיקליזציה, העברת מסרים, ידע והנחיות, מתבצע ברובו באמצעות האינטרנט בכל ערוצי הפעילות בהם משתמש הארגון ובכלל זה בפורומים ג'יהאדיים, ברשתות חברתיות, במוסדות תקשורת, בדרכנט ועוד.
6. בחודשים האחרונים ועל רקע גל טרור הסכינים, חלה עליה בהיקף השיח המעודד טרור והעניין שמגלה דאעש בישראל. במסגרת הקמפיין התקשורתי נגד ישראל פורסמו מגוון רחב של סרטונים הכוללים התייחסות למקומות הקדושים לצד קריאה להמשך פעילות של "הזאבים הבודדים". כמו כן, בחודש אוקטובר 2015 פורסם סרטון של פעיל בארגון דאעש המאיים בשפה העברית על ישראל.² סוגיה זו הגיעה לשיאה בהכרזתו של אבו באכר אל-בע'דאדי בחודש דצמבר 2015 בה איים "להפוך את פלסטין לבית קברות עבור תושביה היהודים".³
7. דאעש אינו ארגון הג'יהאד הגלובלי היחיד / הראשון הקורא לפעול כנגד ישראל. כבר בשנת 2005, במסגרת תכנית שבעת השלבים של אל-קאעדה, הוגדרה ישראל כיעד.⁴ התכנית האסטרטגית תורגמה לכדי פעולות

¹ נכתב על-ידי ד"ר איתן עזאני, אל"מ (מיל.) יוני פיגל וגב' לורנה אטיאס-לבובסקי
² גלעד שילוח. "ה"בליץ התקשורתי" של "המדינה האסלאמית" נגד אויביה ומאפייניו". *Beehive*: השיח ברשתות החברתיות במזה"ת. כרך 4, גיליון 1. נדלה מתוך: http://dayan.org/he/sites/default/files/Beehive_2016_Jan_HEB.pdf
³ 26.12.15. <http://www.cssn.tk/2015/12/5t.html>
⁴ "Al-Qaeda's Operational Strategies - The Attempt to Revive the Debate Surrounding the Seven Stages Plan", International Institute for Counter-Terrorism (ICT) - JWING Insights, July 12, 2009. Retrieved from: http://www.ict.org.il/Portals/0/Internet%20Monitoring%20Group/JWING_Al-Qaeda_Operational_Strategies.pdf

אופרטיביות בשטח בדגש על הקמת רשתות טרור / "תאים רדומים" שלא הגיעו לכלל בשלות מבצעית מלאה בשל פריצת אירועי "האביב הערבי".

8. ביצוע פיגועי טרור במערב וכנגד ישראל אינו תלוי בהחלטה ארגונית עקרונית, זו להערכתנו התקבלה זה מכבר. הביצוע תלוי בגורמים משפיעים אחרים ובכלל זה: יכולות מבצעיות, זירת הביצוע, גורמים מעכבים, גורמים מסכלים וכו'.

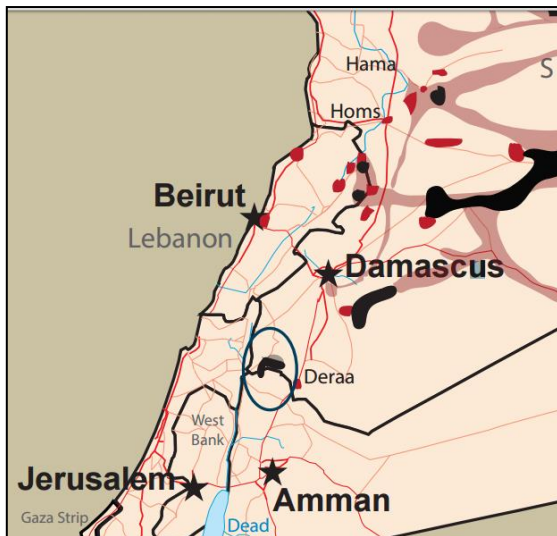
9. תהליך הרדיקליזציה וגיוס לוחמים זרים לדאעש הם מרכיב משמעותי ביכולת הארגון לייצר פיגועי טרור ויש למקד מאמץ משמעותי לעצור / לצמצם את התהליך.

10. ההתמודדות מול דאעש מחייבת שיתוף-פעולה בינלאומי ופנים מדינתי.

11. הפעולות ברמה המדינתית צריכות להיות מסונכרנות ומנוהלות ברמת מדינה וחיובות לכלול את הגורמים הבאים: ממשלה, חברה אזרחית, חברה מוסלמית, גורמי בטחון, ג'יהאדיסטים לשעבר ועוד.

מעגל האימים של דאעש אל מול ישראל

אימים מתחום הזירה הצפונית-מזרחית - סוריה, עיראק, ירדן

בחודשים האחרונים חל כרסום מתמשך במרחבי השליטה של דאעש בסוריה ובעיראק על רקע מהלכים מוצלחים של הקואליציה בשילוב עם כוחות קרקע מקומיים.

הכרסום ביציבותו האסטרטגית הובילה את דאעש להפנות את עיקר מאמציו להגנה, ביסוס והרחבת תשתיות ומרכזי כובד משניים מחוץ למרחב הסורי-עיראקי כדוגמת התשתיות בלוב ובסיני.

לאחרונה הצליח דאעש לבסס שליטה במרחב של דרעא המצוי במשולש הגבולות סוריה-ירדן-וישראל (כמוצג במפה)⁵, עובדה היוצרת איום אל מול ישראל וירדן גם יחד.

איום טווח קצר - לאור מצבו האסטרטגי, סביר להניח כי בטווח הקצר דאעש לא יפתח חזית לחימה חדשה אל מול ישראל משטח סוריה אלא יסתפק בפעולות טרור נקודתיות מתחום ירדן או באמצעות גיוס מקרב ערביי ישראל או הפלסטינים.

איום טווח בינוני-ארוך - בשלב זה לא ניתן להעריך.

⁵ *ISIS Sanctuary: December 21, 2015*. Institute for the Study of War (ISW). Retrieved from: <http://understandingwar.org/sites/default/files/ISIS%20Sanctuary%20MASTER%202021%20DEC%202015.pdf>

חצי האי סיני הפך בשנים האחרונות לחזית הג'יהאד העולמי אל מול גבולה הדרומי של ישראל. עשרות שנים של חוסר משילות אמיתית בסיני דחף את השבטים הבדואים לעסוק בפשיעה ובסיוע לארגוני טרור, חלקם אימצו אידיאולוגיות ג'יהאדיסטיות והצטרפו לארגוני טרור שפעלו בסיני בדגש על חמאס וג'יהאד עולמי.⁶

הארגון העיקרי המסונף לדאעש בסיני הוא "אנצאר בית אל-מקדס" הארגון היה מזוהה בעבר עם ארגון אל-קאעדה אך בשנת 2014 הוא נשבע אמונים לדאעש ושינה את שמו ל"מחוז סיני של המדינה האסלאמית".⁷

בעזה קיימות מספר התארגנויות סלפיות-ג'יהאדיות אשר נשבעו אמונים לדאעש. התארגנויות אלו מאתגרות את שלטון החמאס ומקדמות את רעיונות ארגון דאעש ברצועה. ארגוני הטרור בעזה המזוהים עם הזרם הסלפי-ג'יהאדי הובילו בעבר עימותים עם תנועת חמאס השולטת ברצועה מאז שנת 2007, בעיקר כאשר אלה קראו תיגר על ההגמוניה של שלטון חמאס. חמאס מצדו נאבק בתומכי דאעש בעזה ומנסה לדכא כל פעולה המערערת על ההגמוניה שלו ברצועה.

עם זאת, בשל שיקולים ואינטרסים מגוונים, חמאס מאפשר לעתים פעולות סיוע מעזה לפעילי "מחוז סיני של המדינה האסלאמית" במאבק המשותף של שניהם במשטר המצרי. סיוע זה כולל המשך הברחות אמל"ח בדגש על רקטות מלוב ואיראן באמצעות המנהרות ברפיח, טיפול בבתי חולים בעזה בפצועי הקרבות מול צבא מצרים ולעתים אף העברת מודיעין המופק ממזל"טים על יעדי הצבא המצרי. הדואליות בהתייחסות הנוקשה של חמאס לתומכי דאעש ברצועת עזה אל מול שיתוף-הפעולה עם פעילי דאעש בסיני עולה בקנה אחד עם המדיניות הפרגמטית המסורתית של התנועה, המונעת משיקול אסטרטגי מרכזי של שימור השליטה ברצועת עזה תוך המשך פעולות "ההתנגדות". שיתוף-הפעולה עם דאעש בסיני נועד לשמר נתיבי הברחת אמל"ח פתוחים לרצועה לצורך התעצמות בעיקר ברקטות והפנייתן לעבר ישראל.

הערכת רמת האיום אל מול ישראל מתחום סיני - בשלב הזה הארגון אינו ממקד מאמצים לפעילות טרור מול ישראל מתחום סיני. יחד עם זאת, היערכותו בסיני לאורך קו הגבול עם ישראל ושיתוף-הפעולה עם חמאס בעזה מאפשרת לו לעבור לפעילות טרור כנגד ישראל בפרק זמן קצר יחסית מקבלת החלטה ולבצע פיגועים במאפיינים של ירי רקטות, מארבי ירי, פיגועי מיקוח או התאבדות נגד ישובים בתוך ישראל או לאורך הגבול (אילת, כביש 12 וישובים סמוכי גבול או מעברי הגבול).

הערכת רמת האיום אל מול ישראל מתחום עזה - גורמים המזוהים עם דאעש בעזה מתמקדים בפעילות טרור כלפי ישראל ובגיוס פעילים מהשטחים. הם מושפעים משני גורמים מרסנים: האחד, יכולת מבצעית והשני, חופש הפעולה שלהם אל מול החמאס.

⁶ A History of Terrorism in Egypt's Sinai. Middle East Institute. Retrieved from: <http://www.mei.edu/sinai-terrorism>; Emily Dyer and Oren Kessler. *Terror in the Sinai*. The Henry Jackson Society. 2014. Retrieved from: <http://henryjacksonsociety.org/wp-content/uploads/2014/05/HJS-Terror-in-the-Sinai-Report-Colour-Web.pdf>

⁷ Borzou Daragahi. *Sinai jihadi group emerges at forefront of Egypt violence*. Financial Times. January 31, 2014. Retrieved from: <http://www.ft.com/cms/s/0/b5ad40d0-8a7b-11e3-9c29-00144feab7de.html#axzz3RfJCfft2>

בהכללה, לדאעש יש תשתית מבצעית ויכולת לבצע פיגועים כנגד ישראל מתחום סיני ומתחום עזה. יצוין כי היא מותנית בהחלטה ארגונית ובהתגברות על המכשולים שמערימים עליהם גורמי הביטחון המצריים בסיני והחמאס בעזה. סביר להניח שבשל המצוקה המבצעית בה נתון דאעש בסוריה ועיראק הוא עשוי לפתוח חזית פעילה מול ישראל מתחום סיני ועזה.

איום אל מול ישראל מבית

במהלך שנת 2015 חלה עלייה בהיקף החשיפות של ערביי ישראל שהושפעו או התגייסו לפעילות של דאעש. עשרות מגויסים חדשים לדאעש מקרב ערביי ישראל ומקרב הפלסטינים הברחו את הגבול לסוריה, חלקם נעצרו לאחר שחזרו לישראל, אחרים נעצרו בשלבים מוקדמים של הגיוס. על-פי הערכות לשנת 2014, כ-40 ערבים-ישראליים יצאו להילחם בסוריה, מתוכם נהרגו בקרבות ארבעה בעוד בודדים מתוכם שחזרו ארצה, נתפסו ונשפטו.⁸ מהנתונים הגלויים של מערכת הביטחון עולה כי במהלך 2015 לפחות שתי חוליות שסוכלו מקרב ערביי-ישראל תכננו לבצע פיגוע בהשראת דאעש בישראל.

הגיוס של ערביי ישראל לדאעש אינו שונה במאפייניו מגיוס לוחמים זרים לארגון מקהילות מוסלמיות במערב. הוא תוצר של תהליך רדיקליזציה המתבצע באמצעות ערוצי הגיוס של דאעש על גבי הפלטפורמה של האינטרנט. הוא מיועד הן לגיוס לוחמים זרים ליציאה לזירות הג'יהאד והן לגיוס פעילים לביצוע טרור במדינתם. מנקודת המבט הארגונית, זהו אמצעי אסטרטגי לביצוע טרור אשר הצלחותיו מוכחות (כדוגמת הפיגועים בצרפת). בהקשר זה יש להדגיש כי המפגע מדזינגוף, נשאת מחמד עלי מלחם, ערבי-ישראלי מהיישוב ערערה, שביצע הפיגוע בפאב "הסמטא" בינואר 2016, פעל אף הוא בהשראת דאעש.

הערכת רמת האיום אל מול ישראל מבית - בשנה האחרונה וכחלק מהאסטרטגיה של דאעש, פועל הארגון לעודד מתגייסים חדשים לבצע ג'יהאד במדינות המוצא שלהם. בולטת בהקשר זה הקריאה לבצע פיגועים על אדמת המדינות השותפות בקואליציה כנגד דאעש בדגש על צרפת, בריטניה, ארה"ב וכו'.

סביר להניח כי קריאתו של אל-בע'דאדי בחודש דצמבר 2015 הינה חלק ממאמץ זה והיא עשויה להניע בטווח הקצר והבינוני פעילי טרור ומגויסים חדשים של דאעש מקרב ערביי ישראל לבצע פיגועי טרור בישראל. נשאת מלחם הינו בבחינת ה"סנונית הראשונה" כשהצליח להוציא אל הפועל פיגוע טרור בהשראת דאעש בישראל.

---

⁸ יציאת ערבים ישראלים לזירת הלחימה בסוריה. אתר השב"כ. 6 בנובמבר, 2014. נדלה מתוך: <http://www.shabak.gov.il/publications/study/pages/skira061114.aspx>

איומים מול יעדים ישראלים / יהודים בחו"ל

יעדים ישראלים ויהודים בחו"ל מהווים יעד נוח יחסית עבור ארגוני הג'יהאד העולמי המבקשים לפגוע בישראל. מבין יעדים אלו ניתן לציין קהילות יהודיות בחו"ל בדגש על אירופה, אינטרסים ישראלים כגון, דיפלומטים וסממנים מדינתיים ישראלים אחרים, ביניהם ספורטאים ישראלים, תיירים, חברות ישראליות ועוד.

פעילות דאעש מול יעדים אלו עשויה לבוא לידי ביטוי בפעילות של "זאב בודד" או לוחמים זרים חוזרים כדוגמת הפיגוע במוזיאון בבריסל (מאי 2014), פעילות של פעילים בעלי קרבה משפחתית כדוגמת האחים קוואשי בפריז (ינואר 2015) או פעילות של חוליה מאורגנת כדוגמת מתקפת הטרור בפריז בחודש נובמבר 2015.

איומים אל מול מערכים ייעודיים

איומים על מערך התעופה

לאחרונה התרחשו מספר אירועים במרחב התעופתי המצביעים על פוטנציאל האיום של דאעש בזירה זו, גם כנגד ישראל:

ריסוק המטוס הרוסי במצרים בתאריך ה-31 באוקטובר, 2015 באמצעות פצצה שהוטמנה באחד ממושבי המטוס. עוצמת הפיצוץ הייתה שקולה לכקילוגרם אחד של חומר TNT וגרמה לריסוק המטוס ולהריגתם של 224 אנשים. ארגון מחוז סיני של המדינה האסלאמית, שלוחת דאעש בסיני, נטל אחריות לפיגוע. ב-18 בנובמבר, 2015, פרסם ארגון דאעש את הגיליון ה-12 של המגזין "דאבק" בשפה האנגלית ובו מאמר השופך אור על הפיגוע ומפרסם את תמונת חומרי הנפץ שהובילו לטענתו להתרסקות המטוס.

אימון לוחמי דאעש בסימולטורים אזרחיים לטיסה - על-פי דיווחים של גורמים צבאיים בלוב, ארגון דאעש בלוב אימן לוחמים על סימולטורים אזרחיים לטיסה, ביניהם קציני צבא לוב לשעבר.

אירועים אלו חושפים את הכוונות והיכולות של ארגון דאעש ושלוחותיו לבצע פיגועים במתווה תעופתי. היות ומדינת ישראל נמצאת בבנק המטרות של הארגון, זו איננה חסינה ונדרשת להתמודדות גם עם מימד זה.

איומים על המערך הימי

ב-12 בנובמבר, 2014, הותקפה ספינת טילים מדגם טייגר של חיל הים המצרי כ-70 ק"מ צפונית לעיירה דומייט באמצעות שלוש סירות מהירות על-ידי כוח המזוהה עם ארגון דאעש. התוקפים השתלטו על הסטי"ל בעזרת אחד הקצינים שככל הנראה ערק לשרותיהם בטרם החל האירוע. מחקירת האירוע עולה כי מטרת החוטפים הייתה לפגוע בכוחות הימיים המצריים בגזרת צפון סיני וככל הנראה גם במטרות ישראליות מול חופי מדינת ישראל.

אירוע זה הינו תקדימי מבחינת מיקומו ומבחינת האיום המוצב בהקשר זה על ישראל. האירוע מעיד על נוכחותם של ארגוני ג'יהאד עולמי בים התיכון, לצד יכולתם לתאם, לארגן ולהוציא לפועל אירוע מסוג זה בלב ים. האירוע מציב איום לתעבורה הימית הישראלית, כוחות חיל הים הישראלי ולתשתיות רגישות החשופות לא רק לאיומי חוף-ים אלא גם ים-ים. בצד הים התיכון, יכולת זו או דומה עלולה גם לבוא לידי ביטוי במרחב הימי בסיני אל מול נתיבי שיט מסחריים במפרץ אילת וניסיונות פגיעה בספנות ישראלית, ספינות תיירים או בכלי שיט של חיל הים.

המרחב הימי הופך לזירת עימות, הן לצורך הברחת אנשים ואמל"ח והן לביצוע ניסיונות השתלטות/ תקיפה על כלי שיט צבאיים, תוך טשטוש ההפרדה בין טרור לפעילות פלילית. התווך הימי גם צובר תאוצה בשיח הג'יהאד הגלובאלי וכאמור לא מדובר בהצהרות בלבד, שכן לצד המוטיבציה קיימת גם יכולת.

עבור ישראל, האיום עשוי לבוא לידי ביטוי בפגיעה ביעדים אסטרטגיים כדוגמת אסדות קידוח; פגיעה בכלי שיט של חיל הים (ובמקרים מסוימים אף פגיעה בחוף); פגיעה בנתיבי סחר ימיים; ופגיעה בכלי שיט אזרחיים.

האיום במרחב הקיברנטי

דאעש הוא מבין ארגוני הג'יהאד המובילים בתחום השימוש במדיה הדיגיטלית ובאמצעים הטכנולוגיים המתקדמים ביותר שמאפשרת פלטפורמה זו. במסגרת זו הארגון פועל לגיוס או להשכרת שירותים של האקרים. הארגון עושה שימוש ברשת לתקיפה, בין אם למטרת איסוף מידע או לגרימת נזק כלכלי.

על-פי ההערכות, לדאעש יש יכולת לבצע התקפות מניעת שירות (DDoS), פעילות של פריצה והשחתת אתרי אינטרנט. פעילויות אלו הן לרוב בעלות פוטנציאל נזק נמוך. בנוסף, לארגון יש גם יכולת לנצל חולשות במערך אבטחה לביצוע תקיפות סייבר והן לפעולות דיוג (פשינג) במטרה להשיג גישה למאגרי מידע ו/או שליטה על מערכות מחשב.

הסכנה הממשית הינה מפני פריצה והשתלטות על מערכות שליטה ובקרה (למשל מערכות SCADA). על-פי ההערכות, הארגון מנסה לבצע תקיפות מסוג אלה כנגד המערב בכדי לגרום נזק משמעותי לתשתיות חיוניות.

איום שימוש בנשק לא קונבנציונלי

על-פי דיווחים שונים, לארגון דאעש גישה לחומרים לא-קונבנציונאליים. בהקשר זה יצוין כי קיימות עדויות לפיהן הארגון עשה שימוש בנשק כימי, ככל הנראה גז חרדל, בין היתר בחודש יולי 2014 כנגד הכורדים. לאור זאת יש להביא בחשבון אפשרות לשימוש עתידי באמצעי זה גם כנגד ישראל.

שיטות הפעולה האפשריות של ארגון דאעש נגד ישראל :

1. מבחוף פנימה - פעילות מבצעית לאורך הגדר ובתוך כך ירי תמ"ס, ירי נ"ט, ירי צלפים, חדירה, חטיפה, הצבת מטענים, מארבים ועוד ;
2. פעילות מבצעית בתוך שטח מדינת ישראל ;
3. פעילות מבצעית כנגד יעדים יהודיים ו/או ישראלים בחו"ל ;
4. פעילות במרחב התעופתי, בין היתר באמצעות ירי נ"מ ;
5. פעילות במרחב הימי על-ידי ירי חוף-ים, ירי ים-ים, השתלטות על ספינה ועוד ;
6. פעילות התקפית במרחב הקיברנטי ;
7. פעילות באמצעות נשק לא קונבנציונלי.

דאעש עושה שימוש בשלושה מתווי פיגוע מרכזיים בתוך שטח המדינה (במערב, בישראל). מתווי אלו יכולים להתבצע בשני אופנים : האחד, פיגועים בהשראת דאעש והשני, פיגועים בניהול ושליטה של דאעש, כדלהלן :

1. **פעילות של "זאב בודד"** - כתוצאה מתהליכי רדיקליזציה בקרב חלק מערביי ישראל והפלסטינים, לא מן הנמנע כי נראה גם מקרים בהם צעירים אשר אינם משויכים לארגון דאעש באופן ישיר, פועלים מיוזמתם, כדוגמת הפיגוע בדינגוף (ינואר 2016). למרות שאין שליטה ברורה מצדו של הארגון, תהליכי ההסתה והחשיפה לתכני הארגון ברשת הם שינחו ויכוונו את אותם מפגעים. על-פי רוב, ה"זאב הבודד" אינו נשען על תשתית ארגונית, אך הוא יכול להסתייע במידע המצוי בשפע באינטרנט ובכלל זה מערכי אימון מסוגים שונים, מידע על הרכבת מטעני חבלה מאולתרים. מפגעים אלו עשויים לבצע פיגועי תופת באמצעות מטענים מאולתרים כמו למשל (פיגוע סיר לחץ במרתון בוסטון בשנת 2013), יציאה למסע הרג בנשק חם או קר ועוד ;
2. **פעילות תא משפחתי** - חולייה המבוססת על קשרים משפחתיים, בעל ואישה כמו באירועי סאן ברנרדינו (2015), האחים קוואשי בפריז (ינואר 2015) והאחים טסרנייב בבוסטון (אפריל 2013). במקרים אלו, סביר כי התא יצא יחד למסע הרג שעשוי לכלול ירי נק"ל, השלכת מטענים, דריסה ועוד ;
3. **חולייה רבת משתתפים** - פעילות בסגנון המתקפה על פריז בחודש נובמבר 2015 או מומבאי 2008. החוליה עשויה לפעול במספר מוקדים באחת הערים המרכזיות או אפילו במספר ערים במקביל בכדי ליצור אנדרלמוסיה בקרב כוחות הביטחון. פיגוע כזה עשוי לכלול הפעלת חגורות נפץ, השלכת מטעני חבלה, וירי מנק"ל לכל עבר. בנוסף, ייתכן גם שימוש בבני ערובה.

סיכום והמלצות

ארגוני הג'יהאד הגלובלי ובכללם דאעש מנהלים מלחמה כנגד ה"אויב הקרוב" וה"אויב הרחוק" בו-זמנית. מלחמה זו מתנהלת בכל הזירות: הקיברנטית, הפיזית והתודעתית. היא אינה מתוחמת בגבולות של מקום או של זמן ומבחינת דאעש כל האמצעים כשרים להשגת המטרה - ביסוס והרחבת גבולות החליפות האסלאמית.

בהקשר הישראלי, דאעש מצוי ב"מצוקה אסטרטגית" (מקומית / זמנית) בשטחי סוריה ועיראק וסביר מאד להניח כי בטווח הקצר הוא יימנע מפתיחת חזית אל מול ישראל מתחומי סוריה. יחד עם זאת, נראה כי הנהגת הארגון ממקדת לאחרונה מאמץ לגיוס ערביי ישראל לביצוע טרור בשם דאעש על אדמת ישראל.

המלצות:

העמקת המחקר האקדמי במרחב הגלוי על תשתיות, פעילות והשיח של דאעש בהקשר של ישראל והמערב (רשתות חברתיות, פורומים, עיתונות דיגיטלית ארגונית, התבטאויות מנהיגים, התקדמות בזירות לחימה, שיתוף ידע ועוד).

הגברת האיסוף המודיעיני על דאעש.

גיבוש פורומי שיח עיתיים משולבים גורמי בטחון ואקדמיה לעיצוב דרכי פעולה חדשניים / שונים להתמודד מול התופעה.

טיפול בתהליך הרדיקליזציה בקרב ערביי ישראל, תוך לימוד והפקת לקחים מניסיונם של אחרים באירופה. השקת תכניות כגון: אינטגרציה, מניעת רדיקליזציה, דה-רדיקליזציה, דה-רדיקליזציה בכלא ועוד, תוך שיתוף-פעולה בינלאומי ושיתוף-פעולה פנימי ברמת ממשלה, חברה אזרחית, חברה ערבית, הנהגת ערביי ישראל, אנשי דת, גורמי בטחון ועוד.

הטמעת האיום החוץ מדינתי ומשמעויותיו בצה"ל, מקבלי החלטות וגורמי בטחון.